

Nowotwory chorobami cywilizacyjnymi i przewlekłymi

2024-12-28

Zakończyła się realizacja projektu budżetu obywatelskiego 2023. „Pokonajmy raka - bezpłatne badania krwi”. Dwa tysiące krakowian i krakowianek miało możliwość wykonania panelu badań markerów nowotworowych w kierunku chorób onkologicznych. Jednak jednorazowa profilaktyka to za mało. Każda osoba, zwłaszcza po ukończeniu 40 lat, powinna regularnie się badać.

Choroby nowotworowe stanowią poważny problem społeczny. W krajach rozwiniętych są drugą, po chorobach układu krążenia, przyczyną zgonów. Nowotwory stanowią grupę chorób przewlekłych, o ciężkim przebiegu, których leczenie mocno osłabia organizm. Jednak wczesne wykrycie nowotworu i podjęcie odpowiednich działań może skutkować całkowitym wyleczeniem.

Choroby nowotworowe są przewlekłe, a ich leczenie powoduje liczne skutki uboczne i niesie ryzyko niepowodzenia. Dlatego w zapobieganiu zgonom z powodu nowotworów pierwszorzędne znaczenie ma profilaktyka przeciwnowotworowa.

Oczywistym sposobem zapobiegania zgonom z powodu nowotworów jest skuteczne leczenie tych chorób. W onkologii stosuje się kilka metod walki z rakiem. Najczęściej jest to leczenie operacyjne, polegające na usunięciu guza nowotworowego wraz z otaczającymi go tkankami. Inne sposoby leczenia to radioterapia, czyli naświetlanie komórek nowotworowych silną dawką promieniowania jonizującego oraz chemioterapia czyli używanie syntetycznych związków chemicznych hamujących rozwój komórek nowotworowych.

Metody leczenia onkologicznego obejmują, oprócz chirurgii, zastosowanie radioterapii lub którejś z metod leczenia systemowego: chemioterapii, hormonoterapii, immunoterapii, tak zwanego leczenia celowanego lub terapii genowej. Leczenie skojarzone, polegające na łąceniu kilku metod leczniczych u jednego chorego, jest obecnie podstawą strategii postępowania terapeutycznego w onkologii. Kojarzenie różnych metod leczenia ma szereg zalet: umożliwia wykonanie operacji w wielu przypadkach pierwotnie nieoperacyjnych, pozwala na zastąpienie okaleczających zabiegów chirurgicznych równie skutecznym leczeniem zachowawczym, zmniejsza ryzyko wznowy miejscowej choroby i rozwoju przerzutów odległych, wydłuża czas przeżycia chorych, poprawiając tym samym wyniki leczenia. Leczenie skojarzone ma też niestety pewne wady, jak znacznie większa toksyczność w porównaniu z monoterapią i fakt, że nie każdy nowotwór można leczyć w ten sposób.

Choroby nowotworowe zaliczane są do najczęstszych chorób cywilizacyjnych. Prognozy zapowiadają, iż do 2025 roku liczba zachorowań, jak i zgonów znacznie wzrośnie. Choroby te to wynik wielu czynników, m.in.: zanieczyszczenia środowiska, czynników genetycznych, palenia tytoniu, wirusów/bakterii, żywienia, niskiej aktywności fizycznej, promieniowania UV, stresu, alkoholu czy leków.

Statystyki chorób nowotworowych

W 2021 r. w Polsce odnotowano ponad 170 tys. zachorowań na nowotwory złośliwe. To o 2 tys. więcej

**Magiczny
Kraków**

niż w 2018 r. W 2021 r. choroby nowotworowe były najczęściej diagnozowane w województwie śląskim i mazowieckim (ponad 20 tys. zachorowań). W Małopolsce w 2019 roku odnotowano prawie 12 tys. zachorowań na nowotwory złośliwe, a w 2021 r. 2 tys. więcej. Osiągnięta liczba zachorowań plasuje województwo małopolskie na 4 miejscu w Polsce pod względem liczby zachorowań na raka.

W 2015 r. w Polsce wprowadzony został tzw. pakiet onkologiczny, którego elementem jest karta diagnostyki i leczenia onkologicznego (karta DiLO). Głównym zadaniem pakietu onkologicznego jest usystematyzowanie procesu diagnostyczno-terapeutycznego oraz umożliwienie bezlimitowego rozliczania świadczeń. Natomiast karta DiLO ma na celu ułatwienie pacjentowi z podejrzeniem nowotworu lub zdiagnozowaną chorobą nowotworową poruszanie się w systemie opieki medycznej – pełni rolę „skierowania”, które umożliwia rozpoczęcie leczenia w ramach szybkiej terapii onkologicznej.

Choroby nowotworowe często rozwijają się bezobjawowo nawet przez wiele lat. Metodą wykrywania raka we wczesnym etapie rozwoju są ukierunkowane badania profilaktyczne.

Więcej informacji [na stronie](#).